

Vuk'uzenzele

O e tlišetšwa ke Dikgokagano tša Mmušo (GCIS)

Sesotho sa Leboa / English

Diphalane 2015 Kgatišo 1

Kantoro ya go thetha e nolofatša dikgopelo tša go busetšwa naga

Letlakala 2

Kgoro ya Merero ya Selegae e kaonafaletša bohle ditirelo

Letlakala 4

E na le Dibaka tša Mešomo ka Gare

Mmušo o theeletša pitšo ya Eersterust

More Matshediso

Mmušo o ikemišeditše go thuša ka matla ge go bolelwa ka go thuša ditšhaba tšeo di kgopelago thušo gomme setšhaba sa Eersterust, Bohlabela bja Pretoria, le sona se a akaretšwa.

Mopresidente Jacob Zuma malobanyana o swere Imbizo le setšhaba go laetsa boineelo bja mmušo go lwa kgahlanong le diokobatši le tšhomišompe ya dinotagi le go godiša tlhabollo ya baswa go la Eersterust le mafelong a tikologo.

Imbizo ya Bopresidente e file Mopresidente tsebo ya mathomo le kwešišo ya ditlhohlo tše di lebanego le setšhaba.

Palo ya ditlhohlo e lebane le setšhaba, go floga go diokobatši le tšhomišompe ya dinotagi le dihlopha tša bagweba ka diokobatši ba ba šomago ka lefelong go ya go maemo a letseno la fase le bosenyi bja godimo le bohlokatiro, tšeo ka moka di nago le khetšo ye mpe go baswa le bao ba nyakago bophelo bjo bo kaone.

Go ya ka baemedi ba setšhaba, bothata bja tšhomišompe ya diokobatši bo ama baswa ba 15 000 – gagolo bana ba sekolo bao ba feleletšago ba tlogetše sekolo.

Mopresidente Zuma o rile maphodisa a be a dira masolo ao a lebanetšego go swara babapatši ba diokobatši, baetapele ba ba thekgago, le dihlopha tše dingwe tša bosenyi tše di šomago ka gare ga setšhaba.

“Masolo a bosenyi a go balelwa go 69 a dirilwe go fihla ga bjale ka gare ga lefelo gomme a dirile gore go swarwe babelaelwa ba go gweba

Mopresidente Jacob Zuma o etetše Eersterust, Bohlabelela bja Pretoria, go šomišana le setšhaba go hwetša ditharollo tša mathata a sona.

ka diokobatši ba 55. Maphodisa a tswela pele go šomišana le mekgatlo ye e lego ka gare ga setšhaba le bašomišana ba dihlopha tša tšhireletšo go swara masolo a twantšho ya diokobatši le bosenyi ka kakaretšo ka gare ga lefelo...”

Mopresidente o tlaleditše ka gore Toropokgolo ya Tshwane e ngwaditšitše malapa a bahloki a 1 024 go tšwa setšhabeng seo se bego se amogela ditirelo tša motheo tša mahala, gomme nakong ya lesolo le le bego le swerwe ka Mosegamanye, Toropokgolo gape e thušitše malapa a 187 ao a nyakago thušo.

“Toropokgolo gape malobanyana e neelane ka R100 000 go tše pedi tša Disenthara tša Tlhabollo ya Digotlane ka setšhabeng,” go boletše Mopresidente.

Pele ga Imbizo ya Mopresidente, ditona tša go

balega di etetše lefelo go šomišana le ditšhaba go hwetša ditharollo go ditlhohlo tše ba lebanego natšo.

Tona ya Tlhabollo ya Leago Bathabile Dlamini o boletše le badudi ka Letšatši la Boditshabatšhaba la Twantšho ya Tšhomišompe ya Diokobatši le Kgwebišano ye e sego Molaong fao baswa ba go balega ba amogetšego gore ba goga “nyaope” - motswako wa seperiti sa kristale, heroyini le patše.

Tona Dlamini o boletše gore kgoro e tla thuša baswa le go ba romela disentheng tša kgakollo ya tšhomišompe ya dinotagi le diokobatši ka gare ga naga, eupša o ba hlohleditše go boela morago ditšhabeng tša gabobona bjalo ka batho ba ba kaone.

Modulasetulo wa Komiti ya Twantšho ya

Diokobatši ya Selegae ya Eersterust, Desiree Fischer, o rile komiti e tšweleditše lenaneo la magato go thuša go boloka maphelo a batho ba ba lego kotsing.

THUTO E BOHLOKWA

Tona ya Kgoro ya Peakanyo, Tekodišišo le Tšhekatshoko ya Phethagatšo ya Mošomo ka Kantorong ya Mopresidente, Jeff Radebe, gape o etetše lefelo malobanyana gomme a hlohleletša baithuti go šoma ka thata sekolong, ntle le ditlhohlo tše ba lebanago natšo.

“Thuto e tla go fa sebaka sa go ba yo mokaone go phala batswadi ba gago, bjalo maikarabelo a gago ke go kgotlelela gore o be modudi yo mokaone le baetapele b aka moso,” o boletše bjalo.

Tona o etetše Sekolo sa Sekontari sa Eersterust le Sekolo se se Phagamego sa Prosperitas go theeletša le go kwešiša ditlhohlo tšeo baithuti le barutiši ba lebanego natšo. O ipileditše go baithuti go se šetše go tikologo ya bona ye mpe, eupša go šetša lehlakore le lebotse la bophelo.

“Dumelela ditoro tša gago tša bokamoso bjo bo botse di o hlohleletše. O swanela go duma go ba motho yo mokaone bophelong. Duma go ba barutiši, baoki, dingaka, boramahlale, boradinaledi, bjbj. Magomo ke marung mo Afrika Borwa,” o boletše bjalo.

Tona Radebe gape o hlohleditše baithuti go duma go ba borakgwebo gore ba kgone go ba beng dikgwebo le go beeletša ka ditšhabeng tša gabobona.

> E tšwelela letlakaleng la 2

Boemafofane bo tliša bophelo ka gare ga ekonomi ya Kapa Bohlabela

Vuyo Bathembu

Boemafofane bja Mthatha bjo bo mpshafaditšwego, bjoo bo nago le moago wa theminale le bothwethwelo bjo boswa bja R700 million, bo lebanetše go fetola maemo a ekonomi ya selete le go hlola mešomo ya go balega.

Tonakgolo ya Kapa Bohlabela Phumulo Masu-alle malobanyana o etile pele leeto la bobegaditaba la boemafofane bjo bo lego kgaswi le go fetšwa gomme go beilwe 30 Diphalane bjalo ka letšatšikgwedi le le beilwego la go bulwa ga moago wo o lebegago boswa.

Boemafofane bja Mthatha bjo bo kaonafaditšwego bo be bo beakanyeditšwe go bulwa semmušo ka Moranang, eupša seteraeke ka intastering ya lekala la tšhipi le pula ye e bego e sa kgaotše di dirile gore go be le dititelego.

Boemafofane bo agilwe ka karolong ya Bohlabela bja Kapa Bohlabela, lefelo leo le humilego ka bohwa ebile e le legae la Wild Coast, yeo e etelwago kgafetša ke baeti ba ka gare ga naga le ba boditšhabatšhaba.

Bothwethwelo bjo bonnyane bja boemafofane

le moago wa theminale di dirile gore bo se goge šedi ya dikhamphani tša difofane.

Airlink, ke khamphani ya difofane e le noši yeo e šomišago Boemafofane bja Mthatha, e fa fela maeto a go ya Johannesburg. Eupša tše ka moka di tlo fetoga. Mmušo wa profense o na le tshepho ya gore dikhamphani tše dingwe tša difofane di tla fofela ka gare le go tšwa Boemafofaneng bja Mthatha, morago ga mpshafatšo ye kgolo.

Boemafofane bjale bo ka amogela difofane tše kgolo le banamedi ba 36 200 ba šetše ba fofetše fao go tloga ka Moranang ngwaga wo. Dikaonafatšo go boemafofane di akaretša mafelo a bokhuletšo, diresturente le mafelo a bošomelo a dikhamphani tše dingwe. Gape go na le moago wa khirišo ya dikoloi, le ditlabele tša go phaka le go hlatswetša dikoloi.

Polokego e okeditšwe, gagolo go thibela diphofo go šwahlela ka gare le bothwethwelo, gape go na le mabone a maswa a bokotammelo ao a kgotsofatšago maemo a boditšhabatšhaba a bofofi.

Boemafofane bja Mthatha ke karolo ya lenaneo la kago ya mananeokgoparara la mmušo gomme kaonafatšo e dirilwe ka fase ga sehlopha sa magato

a Mopresidente ka pušong ye e fetilego. Kgato ye e latelago ke tlhabollo ya phaka ya dikantoro le mabenkele le sehlopha sa meago ya boithabišo ka lefelong le e sego la bofofi la boemafofane, leo le floga akaretša hotele le senthara ye kgolo ya dikhonferentshe.

Nakong ya kago bonnyane mešomo ye 223 e hlotšwe gomme palo ya go fihla go 120 ya bao ba thwetšwego ke baswa. Molekgotlaphethiši (MEC) wa Dinamelwa wa Kapa Bohlabela Weziwe Tikana o boletše gore Boemafofane bja Mthatha bjo bogolo ebile e le bjo bo kaonafetšego bo bohlokwa

go kgolo ya ekonomi le boeti tša profense gomme bo tla thekga tlhabollo ya dinagamagae.

“Peeletšo ya moswananoši ka boemafofaneng bjo e šoma ka tshwanelo ka kgonthe ya go lokiša go se lekanele go go sa nyakegego gwa go hlokomologa mafelo a dinagaboipušo tša peleng,” o boletše.

Leano la paka ye telele la mmušo e be e le go bea Boemafofane bja Mthatha bjalo ka “sefero” sa go ya karolong ya Bohlabela bja Kapa Bohlabela. Se se tla fihlelelwa ka go fetola boemafofane go ba sentha ya banamedi le dithoto, go kopanya dinamelwa tša moyeng, seporong le ditsela.

Sefofane sa Mthatha se ka se matlafatše fela ekonomi, eupša se tla oketša palo ya mešomo ka gare ga profense.

Vuk'uzenzele ke

MAHALA

... eupša efetiše ge o feditše

DITABA TŠE DI AKARETŠAGO

Naga e tliša dibaka setšhabeng sa Nodunga

Aaron Zulu, modulasetulo wa Mokgatlo wa Thoto ya Setšhaba wa Nodunga, o swere dinariki tše di tšweleditšwego mmung wo e lego wa gagwe le maloko a mangwe a setšhaba.

Noluthando Mkhize

Aaron Zulu (58) ga se nke a gopole gore letšatši le tla fihla la gore a ka boela nageng ya gagwe ya matswalo morago ga ge pušo ya kgatelelo e gapeleditše yena le lapa la gagwe go tlogela legae la gagwe.

Ka 1913, dikete tša malapa a bathobaso di tlošitšwe ka kgapeletšo dinageng tša ona ke mmušo wa kgatelelo, go latela tsebišo ya 1913 ya Molao wa Naga ya Bathobaso.

Ba tšeešwe naga ya bona, magae, mokgwa wa bophelo le seriti gomme ba gapeleditšwe go dula dinaneng tša go ipuša goba go hudušetšwa makheišeneng ao a sego a beakanywa le go hlokomelwa botse.

Ka 1994, mmušo wa temokrasi o hlaotšwe nyakego ya naga le tsošološo ya bolemi bjalo ka karolo ya poelano ya bosetšhaba.

"Re gapeleditšwe go tloga nageng ya rena. Magae a rena a fišitšwe gomme dikgomo tša rena di bolailwe," a realo Zulu.

Zulu ke yo mongwe wa batleimi ba go feta ba 76 000 bao ba bušeditšwego naga ya bona ka lenaneo la pušetšonthago ya naga la mmušo. Kgoro ya Tlhabollo ya Dinagamagae le Peakanyoleswa ya Naga e šomišitše ka godimo ga R24.6 bilione mo lenaneong.

Zulu ke modulasetulo wa Mokgatlo wa Thoto ya Setšhaba (CPA) wa Nodunga, woo o emelago malapa a 376.

Setšhaba sa Nodunga malobanyana se saenne kwano ya mengwaga ye 10 ya khirišo le khamphani ya diphuthelwana le pampiri ya Mondiri ya bolemadithokgwa bja kgwebo go naga ya dihekthara tše 685, ya boleng bjaR7.4 milione, go ba thuša go hwetša mabokgoni a maleba go holega go tšwa go dibaka tša kgwebo go naga.

GO DIRA KGOPELO YA GO BUŠETŠWA NAGA

Ka 2012, morago ga mengwaga ye 17 e leka go dira kgopelo ya go bušetšwa naga ya bona, CPA ya Nodunga e bušeditšwe dihekthara tša go balelwa go tše 2 897.

"Ga sa ka ka gopola go boela gagešo. Ke be ke gopola gore go fedile ka rena gobane tšohle tše re bego re na le tšona re di tšeešwe," o boletše Zulu.

Zulu le maloko a mangwe a setšhaba a Nodunga a thomile go dira kgopelo ya bona ka 1995.

"Re kopane le mathata a se makae, le ka gare ga setšhaba, ao a hlotšwego dititelego tše itšeng. Mathomong, ga se re tsebe fao re ka yago go hwetša thušo ya go go dira kgopelo go bušetšwa naga ya rena."

Zulu o boletše gore mošomo wa mmakgonthe wa go dira kgopelo ya naga ya bona gape o thomile ka 2008 ge bahlankedi ba mmušo ba etela naga ya bona kgafetša, yeo e bego e šomišwa ke balemi, gore e lekolwe.

"Nakong ya tshepetšo ye re be re šoma le Khomišene ya KwaZulu-Natal ka ga Pušetšonthago ya Ditokelo tša Naga. Go be go le boima gobane ba bangwe ba maloko a setšhaba ba tlogile gomme ba dula mafelong a mangwe bjalo re ile ra swanelwa ke go kwalakwatša ka bobegaditabeng go leka go ba hwetša."

Khomišene ya KwaZulu-Natal ka ga Pušetšonthago ya Ditokelo tša Naga e wela ka fase ga kgoro ya profense ya Temo le Tlhabollo ya Dinagamagae.

Ge badirakgopelo ba sena go hwetšwa naga, ba ile ba bopa CPA ya Nodunga.

"Re beditše batho bao ba ka bago ba na le mabokgoni ka tšhupamatlotlo goba go sepetša kgwebo gobane re be re na le tumo ya polase. Re maloko a šupa mo komiting."

DIBAKA TŠA MOŠOMO

CPA e ngwadišitše Nodunga Farming, yeo e sepetšwago ke balaodibagolo ba bararo, go kgontšha setšhaba go dira kgwebo mo nageng ye ba e bušeditšwego.

Nodunga Farming gape e amogetše R17.8 milione go tšwa go Lenaneo la Tlhabollo le Phetošo la kgoro (RADP) leo le thomilego go šoma ka 2009.

RADP e aba tlhahlo le tlhabollo go bao ba amogetšego naga ka lenaneo la peakanyoleswa ya naga.

"Ge re sena go bušetšwa naga ka 2012 re be re se na sa go sepetša dipolase goba go thoma kgwebo ka sona. Dipolase di be di le maemong a go se kgahlise ebile go be go se na mohlase."

Lehono Nodunga Farming e tšweletša mmoba, dimenko, dinariki, dilitšhi le ditloomake.

Go na le maloko a setšhaba a 239 a a šomago polaseng le bašomi ba nakwana ba 42.

GO BEELETŠA SETŠHABENG

Ka ntle le go aba dibaka tša mešomo, Nodunga Farming gape e abela dikolo tše hlano diyunifomo, go bana ba 1 500, ngwaga ka ngwaga.

"Re bone nyakego ya go hlabolla dikolo ka tikologong ye ka go aba diyunifomo. Gape re thuša ka dipapadi tša boithabišo le ditlabakelo tša dipapadi go dira gore bana ba be le kgahlego ya sekolo."

Nodunga Farming gape e thuša malapa a bahloki. E ba agetše dintlo gape e ba fa dibaotšhara tša korosari.

"Go fihla gabjale re agetše maloko a setšhaba dintlo tše tharo. Maloko a setšhaba a dumelwa go tliša dikgopelo tša dinyakwa tša bona. E ka ba se sengwe le se sengwe go tloga go thušo ya mahu goba dipasari tša thuto. Re sekaseka dikgopelo gomme ra thuša mo re kgonago."

Lebakeng la ngwaga wa go feta wa ditšhelete, letseno la yona e bile R17 milione, bontši e tšwa go ditone tše 36 tša mmoba wo di o tšweleditšego.

KELETŠO GO BAHOLEGI BA BANGWE BA NAGA

Zulu o boletše gore go ba molemi yo a atlegilego motho o swanela go ba le phišego.

"Letseno mo kgwebong le gona, eupša o swanela ke go ba le kgotlelelo. Gape o swanela go tseba gore o laola bjang kgwebo gape o swanela go tseba ditshenyegelo tša go sepetša polase."

O tlaleleditše gore baholegi ba swanetše go kgona go šomišana go kgonthišiša gore ba ka kgona go tšweletša se sengwe ka naga.

"Kgwebo ya bolemi ga e atlege ge go na le dipapano tše nši."

Jabulani Dube, molaodimogolo wa ditšhelete, o boletše gore baholegi ba swanetše go hlahlwa pele ba bušetšwa naga.

"Re be re na le tsebo ya go lema mmoba, seo se bego se re thuša. Re rata le go hlahlha batho ba ba tsenago ka lekaleng le."

[Mmuso o theeletša pitšo ya Eersterust] > E tšwelela go tšwa letlakaleng la 1

Motlatšatona ka Kantorong ya Mopresidente Kgoro ya Peakanyo, Tekodišišo le Tshekatshoko ya Phethagatšo ya Mošomo le Tlhabollo ya Baswa, Buti Manamela, etetše Sekolo sa Poraemari sa Nantes go la Eersterust go hlohletša bathuthi gore ba beye šedi go thuto ya bona le go hlokomela tikologo ya bona.

O etetše sekolo go bjala serapana sa merogo le mehlare ya dienywa gape o hlohleditše bathuthi go kgotlelela sekolo le go hlokomela tikologo ya bona, ba thoma ka serapana sa bona se seswa sa merogo le mehlare. Ditšweletšwa tša go ka serapaneng sa merogo le mehlare ya dienywa di tla thuša go tlaleletša sekema sa sekolo sa pepo, seo se abelago bana ba go balelwa go 400 dijo letšatši ka letšatši.

Motlatšatona o gateletše gore baswa ba

Kantoro ya go thetha e nolofatša go dirago dikgopelo tša go bušetšwa naga

Noluthando Mkhize

Kantoro ya go thetha ya pušetšo ya naga e tla be e sepela bo KwaZulu-Natal (KZN) le Kapa Bohlabela go nolofatša tshepedišo ya go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga.

Kantoro ya go thetha, pese, e bopa karolo ya Lenaneo la Pušetšonthago ya Naga la mmušo.

Tshepetšo ya go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga e kgontšha batho bao ba tlošitšwego ka kgapeletšo nageng ya bona ka fase ga kgethollo go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga yeo.

KZN e na fela le dikantoro tše pedi tša go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga, go la Pietermaritzburg le Vryheid, gomme kantoro ya go thetha e tla kgontšha batho go tleileima kgauswi le magae a bona.

Pese e tla abelanwa le Kapa Bohlabela, e dula dikgodi tše tharo ka nako e tee ka profenseng ye nngwe le ye nngwe.

Molekgotlaphethiši (MEC) wa KZN wa Temo le Tlhabollo ya Dinagamagae Cyril Xaba o boletše gore pese e tsentšwe theknolotši go šogana le go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga ka seilektroniki.

"Mmušo o tshepha gore tshepetšo e tla šoma kudu ka lebelo gobane go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga ka moka go tla dirwa ka seilektroniki," o boletše bjalo.

Ka Dibokwane ngwaga wa go feta Palamente

e fetišitše Molaokakanyaphetošwa wa Ditokelo tša Pušetšo ya Naga, woo o butšego gape tshepetšo ya pušetšonthago ya naga.

Letšatši la go tswalela go dira dikgopelo tša go bušetšwa naga le katološeditšwe go 31 Manthole 2018 gomme le ama motho mang le mang yo a tšeešwego naga ya gagwe ka morago ga 19 Phupu 1913.

Lenaneo la pušetšo le abetše palo ye kgolo ya batšwasehlabele bao ba tšeešwego naga ya bona le go dira dikgopelo ka 31 Manthole 1998 phumulameokgo, letšatšikgwedi la mathomo la go tswalela.

Go la KZN, dikgopelo tša go bušetšwa naga tše 16 000 di dirilwe legeng la mathomo la dira go dikgopelo tša go bušetšwa naga.

"Go tše, 14 000 di phethilwe gomme ke fela tše 2 000 tše di šaletšego morago. Tše di swanela go phethwa sammaletee le dikgopelo tša go bušetšwa naga tše diswa, ka go lefa pele tše o di dirilwego pele ga 1998."

Go ya ka Kgoro ya bosetšhaba ya Tlhabollo ya Dinagamagae le Peakanyoleswa ya Naga dikgopelo tša go bušetšwa naga tše 76 000 di šetše di phethilwe ka Hlakola 2012.

Baholegi ba go feta ba milione go dikologa naga ba amogetše dihekthara tša go feta ka godimo ga dimilione tše pedi fela tša naga.

Ditshenyegalelo ka moka tša lenaneo la pušetšo ya naga e bile R24.6 bilione.

Kgopele ya go bušetšwa naga e dirwa bjang

KGATO YA 1: Boamogelo

Bašomi ba boamogeleng ba tla bona ge e ba o na le ditokomane ka moka tša maleba gomme ba go fe maele.

KGATO YA 2: Go tšentšha kgopelo khomphutheng

Bašomi ba lekala la go rekota ba tla go thuša go rekota kgopelo ya gago ka seilektroniki.

GO DIRA KGOPELO YA GO BUŠETŠWA NAGA

KGATO YA 4: Tsebišo

O tla hwetša SMS mo diiring tše 48 ka morago ga go dira kgopelo ya go bušetšwa naga yeo e tlišetšego gore re amogetše kgopelo ya gago. O tla nyakishišwa gomme o tla tsebišwa ka ga kgatelopole ya kgopelo ya gago ka dinako tše dingwe, goba ge o kgopela bjalo.

KGATO YA 3: Tšitšetšo

O tla hwetša lengwalo morago ga go tšentšha tshedimošo ya gago ya kgopelo ya go bušetšwa naga ka khomphutheng. Lengwalo le tla ba le nomoro ya moswananoši ya referentshe go hlatsela gore o dirile kgopelo ya go bušetšwa naga ka katlego.

KA FAO O KA LATIŠIŠAGO KGOPELO YA GAGO: O ka leletša nomoro ya mahala 0800 007 095 goba wa ikgokaganya le ye nngwe le ye nngwe ya dikantoro tša dikgopelo go kgabaganya naga.

O ka dira kgopelo ya go bušetšwa naga kae?

Gauteng: 9 Bailey Street, Corner Steve Biko le Johannes Ramokhoase Street, Arcadia, Pretoria.

Mogala: 012 310 6500
Freistata: Old Postbank Building, (Corner East Burger and Selbourne Street, Bloemfontein). Mogala: 015 430 0444

KwaZulu-Natal: Umhlaba House, 139 Langaliabalele Street, Pietermaritzburg le 158 -160 High Street, Vryheid. Mogala: 033 341 2674

Kapa Bohlabela: Old SARS Building, 22 Station Street, East London le 66 Prince Alfred Street, Queenstown. Mogala: 043 722 1487

Kapa Leboa: Hyesco Arcade, 4 – 8 Old Main Road,

Kimberley. Mogala: 053 807 5700

Leboa Bodikela: Unit 4 Bathaping Street, (Next to SARS Building), Mmabatho le Prime Plaza Building 52 Market Street, Vryburg. Mogala: 018 389 9658/9600

Kapa Bodikela: Van der Sterr Building, Rhodes Avenue, Mowbray, Cape Town le 33 Shamrock Place, 97 York Street, George. Mogala: 021 658 4300

Limpopo: 61 Biccarrd Street, Polokwane. Mogala: 015 284 6300

Mpumalanga: Restitution House, 30 Samora Machel Drive, Mbombela le 23 Hi-tech House Corner Botha le Rhodes Streets, eMalaheni. Mogala: 013 752 4054

bhlokwa kagong ya Afrika Borwa ye kaone.

Ge e lebelela pele, mmušo o šomišana le maphodisa, baswa le bagathatema ba bangwe ka tikologong go šogana le mathata a setshaba le go tla ka ditharollo.

"Re gatela pele gomme Mopresidente o tla kgonthišiša gore re matlafatša ntwaga ye le go bušetša setšhaba diatleng tša batho ba Eersterust," go boletše Motlatšatona Manamela.

KANTORO YE MPSHA YA BASWA YA EERSTERUST

Etšentshi ya Bosetšhaba ya Tlhabollo ya Baswa (NYDA) e tla bula kantoro go la Eersterust pele Dibatsela e fela ngwaga wo, go abela baswa tshedimošo ka ga thuto, dikgetho tša mešomo, dibaka tša mešomo le ekonomini.

NYDA, ka tšhomišana le Toropokgolo ya Tshwane le profense, e beakanya go phethagatša

Lenaneo la Tlhabollo ya Mananeokgoparara a Kago la Baswa go la Eersterust, fao baswa go tšwa setšhabeng ba tlogo aga dintlo tše 100 go sogana le tlhokego ya dintlo. Ba tla hlahlwa ka kago ya dintlo, boplampara le bobetli.

Meyara wa Toropokgolo ya Tshwane Kgosientsho Ramokgopa o boletše gore mmasepala gape o abetše dikgwebopotlana tša baswa R300 million gomme o hlohleditše baswa ba tikologo go thoma dikgwebopotlana tša bona go lwantšha bohlokatiro.

Go tlaleletša, R15 million e beetšwe thoko bakeng sa bathuthi ba marematlou ba ba šomago botse go fetiša bao ba tšweletšago dipelo tše di botse eupša ba sa kgone go fihlelela ditefo tša dikolo tša thuto ya godimo.

Toropokgolo ya Tshwane gape e tla šomišana le setšhaba go aga ditlabakelo tša setšhaba tša dipapadi, kgato yeo e tlogo hlohletša baswa go tloga diterateng.

DITABA TŠE DI AKARETŠAGO

Kgoro ya Merero ya Selegae e kaonafatša bohle ditirelo

Batswadi ba swanetše go ngwadiša matswalo a masea a bona a maswa pele ga matsatši a 30 go thuša mmušo go beakanyetša bokamoso.

Noluthando Mkhize

Go tloga ka Pherekong 2016, batswadi bao ba ngwadišago matswalo a bana ba bona ka morago ga matsatši a 30 ba tla swanela go fa Kgoro ya Merero ya Selegae bohlatse bja gore ka mmakgonthe ke badudi ba Afrika Borwa.

Se ke go ya ka Molaodipharephare wa Kgoro ya Merero ya Selegae, Mkuseli Apleni, yoo malobanyana a boledišanego le Vuk'uzenzele.

O boletše gore ke maikarabelo a batswadi ka moka go kgonthišiša gore masea a maswa a ngwadišitšwe le Kgoro ya Merero ya Selegae pele ga matsatši a 30 a matswalo a bona.

“Ge go sa dirwe bjalo, batswadi ba tla swanela go hlaloša mabaka a go palelwa ke go ngwadiša bana ba bona pele ga matsatši a 30. Go ya ka tlhalošo ya bona, kgopelo ya bona e swanela go dumelwa ke Molaodipharephare goba Tona ka ge re swanela go kgonthišiša gore batswadi ba kwešiša gore ba swanela go latela molao wo.”

Mopresidente Jacob Zuma le Tona ya peleng ya Kgoro ya Merero ya Selegae, Ngaka Nkosazana

Dlamini-Zuma, ba thakgotše boingwadišo bja go šalela morago bja lenaneo la matswalo ka 2010 go kgonthišiša gore batho ba ngwadiša bana ba bona pele ga nako ye e nyakegago.

“Pholisi ya kgoro e re botseno bja mathomo bjaretšistara ya rena ya bosetšhaba ya palo-batho ke ka ngwadišo ya matswalo. Nako ya go feta batho ga se ba kwešiša mabaka a gore gobaneng ba ile ba swanela ke go ngwadiša bana ba bona.”

Apleni o rile go be go na le dipetlele tša ka godimo ga tše 300 ka nageng tšeo di bego di šomišana le kgoro go kgonthišiša gore bana ba ngwadišwa ge ba belegwa.

Ge ngwadišo ya lenaneo le le šaletšego morago la matswalo le thakgotšwe, kgoro e bile le maingwadišo a matswalo a a šaletšego morago a go balelwa go 500 000.

“Nomoro ye e theogetše fase ga 100 000.”

Go ya ka Apleni, masea a maswa ao a sego a ngwadišwa pele ga matsatši a 30 ga a kgone go amogela tšhelete ya thušo ya leago ka ge go nyakega setifikeiti sa matswalo se se sego sa khutsofatšwa go dira kgopelo.

Go ngwadiša bana go thuša mmušo go

beakanyetša bokamoso.

Apleni o rile kgoro ye e be e šomišana le dikgoro tše dingwe tša mmuso bjalo ka karolo ya Lesolo la Fielu e kgonthišiša gore MaAfrika Borwa a kwa a bolokegile.

“MaAfrika Borwa le bafaladi ba swanela go latela melao. Go na le kgopolo ye e fošagetšego ya gore Lesolo la Fielu e nepišetšwe fela go bafaladi. Mo Afrika Borwa re na le mokgwa wo o kopantšwego. Ge maphodisa a phuruphutša, ka tšhomišana le Kgoro ya Merero ya Selegae le dikgoro tše dingwe tša mmušo, ba swara mang le mang a hwetšwago a na le diokobatši, e le modudi wa Afrika Borwa goba mofaladi.”

OPERATION PYRAMID

Kgoro gape e thakgotše Operation Pyramid go kgonthišiša taolo ye boimanyana ya mollwane.

Maikemišetšo a Operation Pyramid ke go thea motheo wa Etšentshi ya Taolo ya Mellwane (BMA) go kaonafatša peakanyo le tšhomišana gare ga mmušo le bašomišana ba setšhaba go šireletša naga, moya le magomo a mollwane wa lewatle tša naga.

Nakong ya thakgolo ya lenaneo malobanyana, Tona ya Kgoro ya Merero ya Selegae Malusi Gigaba o boletše gore ditlhohlo tše di lebanego taolo ya mellwane ke mosepelo wa batho, bosenyi bjo bo beakantšwego bja go kgabaganya dinaga, mediro ya bosenyi, botšhošetši, mehuta ye e lego kotsing, methopo ya tlhago le diphoofole, dimela le malwetši a batho.

Gigaba o tlaleditše gore dikarolo tše kgolo tša mollwane le lepopo di kotsing ya mosepelo wa wo o sego molaong wa lewatle le mollwane.

BMA e tla ba le maikarabelo a lenaneo-kgoparara la lepopo la botseno le tlhokomelo gomme e tla hlomašetšo sa yona sa mokgatlo, boitsebišo le maemo a tirelo.

Apleni o rile Kgoro ya Merero ya Selegae e šomiša kudu le dikgoro tše 11 tša mmušo go hloma BMA.

“Ke nyaka go bea maikarabelo a ka moka ka fase ga etšentshi ye tee. Ka 2017, taolo ya mellwane e tla ba e beilwe beilwe gabotse.”

KGORO YA MERERO YA SELEGAE E FETOGELA GO DITŠITALE

Apleni o rile tše di dinako tša go thabiša tša kgoro ka ge e lokišetša go kaonafatša ditirelo tša yona ka thušo ya theknolotši yeo e tlogo kgonthišiša gore Kgoro ya Merero ya Selegae

e sepetšwa ka tshwanelo.

“Batho ba tla kgona go dira kgopelo ya phasepote goba karata ya ID ka nako ya bona, ka inthanete le go lefa ka phetišetšo ya ilektroniki. Ba swanela fela ke go etela panka go tšea menwana le diswantšho.”

Kgoro e šomišana le dipanka go kgonthišiša batho go dira kgopelo ka panka ya bona.

“Re nagana gore theknolotši ke karabo. Morago ga go dira kgopelo ya phasepote, e swanela go tšea maksimumo wa matsatši a 13 gore e amogelwe.”

Molaodipharephare wa Kgoro ya Merero ya Selegae Mkuseli Apleni o re kgoro e tla kaonafatša ditirelo tša yona ka thušo ya theknolotši.

Go hwetša tshedimošo ka bottlalo leletša:
0800 60 11 90

Ditšhaba di hwetša kaonafalo

Noluthando Mkhize

Nyakego ya go bona setšhaba se kaonafaditšwe e dirile gore profesenale ya moswa Yolanda Madyira, 27, a be karolo ya Jessica Fortuin Fellowship (JFF), lenaneo la mengwaga ye mebedi leo le godišago tlhabollo ya setšhaba.

Mengwaga ye mengwe le ye mengwe ye mebedi, baswa ba 33 ba kgethwa go tsenela lenaneo, leo le barutago go hloma le go sepetša mekgatlo ya setšhaba yeo e swarelelego yeo e bapalago karolo ye mafolofolo ka ditšhabeng tše di hlalobologago.

Gape ba ithuta ka fao go sepetšwago diprotšeke tša go hlola letseno tšeo di holago ditšhaba tša bona le bona ka noši.

JFF, lenaneo la Etšentshi ya Bosetšhaba ya Tlhabollo (NDA) leo le ikemišetšago go tšea taolo le go fetola maemo a ekonomi ya leago a ditšhaba, le theeletše mohu Jessica Fortuin, modirelaleago wa mahlwaadibona yoo a tsenetšego NDA ka 2003 gomme o šomile ka tlhabollong ya leago mengwaga ye 34.

“Go bohlokwa kudu gore bjalo ka baswa re kgatha tema ka hlabollong ya setšhaba sa rena. Re na le maatla go bopa phetogo le go šogana le mathata a leago a bjalo ka tšhomišompe ya dinotagi le dikgaruru ka

setšhabeng,” go boletše Madyira.

NDA e thakgotše JFF ka 2014 go oketša tlhabollo ya setšhaba ka go hlaola le go hlabolla dialoga tša baswa ka makaleng a bodirelaleago, dithuto tša tlhabollo, dinyakišišo le disaense tša bomotho le leago.

NDA, etšentshi ya Kgoro ya Tlhabollo ya Leago, e filwe mošomo wa go fediša bohloki ka go šomišana le mekgatlo ya setšhaba le go ba fa bokgoni go matlafatša ditšhaba.

Madyira, yoo a nago le tikrii ka saense ya sepolotiki go tšwa go Yunibesithi ya Kapa Bodikela, o boletše gore pele a tsenela JFF o be a sa hwetše mošomo.

Go ya ka kantoro ya NDA ya Motsekapa, Madyira o thomile tlhahlo ya gagwe ngwaga wa go feta. O boletše gore o ipshina ka go šomišana le mekgatlo ye e sa tsentšhego letseno (NPOs), gobane go thuša go kaonafatša naga.

“Mošomo woo ke o dirago o mpha boitemogelo bja prakthikhale ka go šomišana le di-NPO. Re thuša batho ka gare ga mekgatlo le ba ruta ka fao NPO ya maleba e swanelago go sepela goba ke maikemišetšo a tšona ke go thuša setšhaba.

“Go ba karolo ya lenaneo le o nthutile gape seo o se šupago ge batho e le bahloki. Ke tšwela pele go nyaka ditsela tša go thuša di-NPO tše ke šomago le tšona ga ba tše di

kaone.”

Mohlankedimogolophethiši wa NDA, Ngaka Vuyelwa Nhlapo o boletše gore lenaneo le abela baswa sebaka sa go hwetša boitemogelo bja mošomo, šedi ye e nago le nepišo le hlohleletšo ya tlhabollo le phihlelelo.

“Ka lenaneo le, re beakanya baswa go ntšha bokgoni bja bona le go eta pele tsela ya bona le tsela ya setšhaba sa gabobona ya go ya tlhabolong le katlegong,” go boletše Ngaka Nhlapo.

NDA gape e ba le seabe go ya go dinyakišišo ka lekaleng la tlhabollo gomme le tšweleditše kgakala ba bangwe ba dialoga dibaka ka gare ga lekala la dinyakišišo.

E amogela gore go bohlokwa go baswa go hlohleletšwa go ya ka lekaleng la tlhabollo le go bapala karolo ye bohlokwa phedišong ya bohloki.

“Lekala le le nyaka dikgopolo tše bohlae go tla ka mananeo le diprotšeke go matlafatša ditšhaba tša dinagamagane le tše di hlokago le go hlohleletša dikamano gare ga ditšhaba, mekgatlo ya setšhaba, mmušo le lekala la poraebete,” go boletše Ngaka Nhlapo.

NYAKEGO YE E GOLAGO YA BADIRELALALEAGO

Mathomong a ngwaga wo Tona ya Tlhabollo

ya Leago Bathabile Dlamini a le Indaba ya Bodirelaleago o boletše gore go na le nyakego ya badirela leago ka nageng.

Sebakeng se, rešio ya mohlokomedi go mošomi e tloga go 1:10 go ya go 1:13 go ya lefelo le ba lego go lona, go tlogela bašomi ba bantši ba šoma ntle le tlhokomelo.

Kgoro gape e laeditše gore rešio ya badirelaleago go palobatho ya naga ka bophara e akanyetšwa go 1:5000, ka godimo ga maemo a a šišintšwego. Se se befišetšwa pele ke taba ya gore badirelaleago ba letetšwe ke ditšhaba go ba bašomi ba tlhabollo ba kakaretšo’.

Khuetšo ya se ke phethagatšo ya go fokola ya ditlwaedi le maemo ka mašomelo a bodirelaleago.

Gore go fihlelelwe thakete ya bašomi ba tirelo ya bodirelaleago ya 55 000, ka ge go laeditšwe ke Lenaneohlaboro la Bosetšhaba, kgoro e thakgotše lenaneo la skolašipi leo le thekgago baithuti bao ba nyakago go ithutela bodirelaleago diyunibesithing.

Go tloga mola lenaneo la skolašipi le thomago baswa ba 8 000 ba alogile ka thušo ya kgoro. Palo ya ka godimo ga 3 500 ya ba e thwetšwe ka tirelong ya setšhaba. Kgoro e šomišana kudu le diprofense go šogana le taba ya thwalo.

Go hwetša tshedimošo ka bottlalo leletša:
011 081 5500